

iz Zagreba i Velimir **Kostrevec** iz Ivanić Grada. Orgulje u uredio izvana i dao im vanjski sjaj Zdenko Zvonimir **Tolj**. Šest mjeseci trajao je rad na obnovi orgulja, a svirale su ponovno zasvirale početkom devetnice u čast Velike Gospe.

U župnoj crkvi je 30. rujna svetu misu predvodio dominikanac o. Ljudevit **Jeđut**. Tim povodom izrekao je prigodnu propovijed i blagoslovio obnovljene orgulje izrađene 1904. godine u majstorskoj radionici Josipa Brandla iz Maribora.

Dispozicija orgulja:

*I. manual:*

Prinzipal 8'

Bourdon 8'

Gamba 8'

Flöte 8'

Oktave 4'

Flöte 4'

Mixture 3f 2 2/3'

*II. manual:*

Geigenprinzipal 8'

Salicional 8'

Liehlgedeckt 8'

Viola 4'

*Pedal:*

Subbass 16'

Oktavbass 8'

*Spojke:*

Manualkoppel

Pedalkoppel I M.

Pedalkoppel II M

Superoktavkoppel II M

Suboktavkoppel II z. I M



Svetu misu pjesmom je uvećao mješoviti župni zbor *Blaženi Augustin Kažotić* iz župe Kraljice svete krunice, a orgulje je kolaudirao orguljaš i dirigent Mario **Perestegi**. Za prisutne vjernike nakon mise održan je kraći koncert na kojem su nastupili: Daria **Hreljanović**, sopran; Dubravka **Krušelj**, sopran; Vjeran **Ježek**, truba, i Mario Perestegi, orgulje.

Izvedena su sljedeća djela:

I. Lukačić:	<i>Cantabo Domino</i>
G. F. Händel:	<i>Arija iz oratorija "Mesija"</i>
H. Purcel:	<i>Trumpet voluntary</i>
L. N. Clerambault:	<i>Plein jeu, duo i Caprice</i>
W. A. Mozart:	<i>Laudate Dominum</i>
W. A. Mozart:	<i>Agnus Dei</i>
A. Dvořak:	<i>Gospod Bog je pastir moj</i>
A. Klobučar:	<i>Partita "Ad Pavlinos"</i>
M. A. Charpentier:	<i>Te Deum</i>
F. Schubert:	<i>Ave Maria</i>

**Branko Puceković**

#### KOLAUDACIJA OBNOVLJENIH POVIJESNIH ORGULJA

U nedjelju, 16. prosinca 2001. godine, u župnoj crkvi sv. Marije Magdalene u Selima kod Siska blagoslovljene su obnovljene povijesne orgulje iz 1777. godine, graditelja I. F. Jenecheka. Blagoslovio ih je, uz prigodni govor, mons. Josip **Klarić**, kanonik Prvostolnog kaptola zagrebačkog.

Restauraciju i rekonstrukciju cjelokupnog instrumentalnog ustroja orgulja obavila je *Umjetnička radionica Heferer* iz Zagreba pod vodstvom graditelja i restauratora orgulja Ivana Faulenda **Heferera**, koji je ovom prigodom upoznao slušateljstvo s orguljama s tehničke strane, kao i radovima koji su izvedeni. Restauracija kućišta izvedena je pod vodstvom akademskog slikara Nevena **Kralja**.

Prema zapisu u zračnoj komori manualne zračnice, orgulje u župnoj crkvi sv. Marije Magdalene u Selima sagradio je Joannes Franciscus Jenechek in Zilli 1777. godine. U to doba bio je jedan od najznačajnijih graditelja orgulja u južnim pokrajinama austrijske monarhije. U Hrvatskoj ima nekoliko njegovih majstorskih opusa, od kojih je dvoje već ranije restaurirala *Umjetnička radionica Heferer*, i to dva pozitivna: jedan u župnoj crkvi u Brezovici i jedan u kapeli u Laduču kod Zaprešića.

Orgulje u župnoj crkvi u Selima spadaju u razdoblje visokog baroka. Zvukovna arhitektonika građena je na Principalu 4', koja sa svojim alikvotnim nizom kosirenih svirala čini principalovu piramidu. To je nezamjenjiv jedinstveni orguljski zvuk, kristalno jasan, bistar i cjelovit, predodređen za polifonu igru. Kao protuteža i kontrast pojavljuju se drveni registri – poklopljenice i flaute sa svojim toplim i ispunjavajućim zvukom. Pleno

orgulja svojom snagom, punoćom i sjajem ispunjava prekrasni prostor crkvene lađe.

Instrumentalni ustroj orgulja smješten je na koru crkve u dva razdvojena kućišta. U međuprostoru u sredini nalazi se sviraonik s orguljašem. Iza orguljaša smješteno je treće kućište s pedalnim basovskim registrima. Sva tri kućišta čine razigranu orguljsku arhitekturu, koja dostojno obogaćuje cjelokupni sakralni prostor monumentalne crkve sv. Marije Magdalene u Selima.

Orgulje su mehaničkog sustava sa zračnicama na kliznice i sastoje se od 11 vokalnih registara na manualu i pedalu s ukupno 486 limenih i drvenih svirala. Kao specifičnu okolnost, i s umjetničko-interpretativnog i s glazbeno-povijesnog stajališta, treba istaknuti da je restaurator pri obnovi ovog povijesnog glazbala primijenio nejednako temperiranu ugodbu (za razliku od suvremene jednako temperirane, odnosno jednako treptajuće ugodbe), gdje svako od 12 postojećih tonaliteta ima svoju karakteristiku tj. glazbeni ugodaj, tako da interpretator može birati najprikladniji tonalitet za određenu skladbu, koja i sama nosi svoje obilježje. Kod ovih orgulja restaurator intonater primijenio je treću varijantu Kirnbergerove ugodbe iz druge polovice 18. stoljeća. Ta ugodba se bazira na sedam čistih kvinti, jednoj jednako-treptajućoj i četiri srednjotonske kvinte. Za zvukovni ugodaj, odnosno estetski doživljaj, važna je percepcija suzvuka, odnosno intervala. Za dur suzvuk odlučna je velika terca; tako u navedenoj ugodbi imamo čisto ugodenu (bez treptaja) veliku tercu na tonu C i blagotreptajuće terce na tonu F i G.

Dispozicija orgulja je slijedeća:

Manual C/E – c<sup>m</sup>, 45 tipaka

- |                    |                       |
|--------------------|-----------------------|
| 1. Principal 4'    | 5. Quint 2 2/3'       |
| 2. Copula maior 4' | 6. Octav 2'           |
| 3. Flauto 8'       | 7. Quint 1 1/3'       |
| 4. Copula minor 4' | 8. Mixtur 2+1 1' + 1' |

Pedal C/E – a, 18 tipaka, 12 tonova C-H

9. Subbass 16'
10. Octavbass 8'
11. Gedeckt bass 8'

Nakon izlaganja restauratora orgulja svečani kolaudacijski koncert je održala Hvalimira **Bledšnajder**, orguljašica iz Zagreba. Na programu su bile skladbe:

- G. Frescobaldi: *Toccata II (secondo libro)*  
 D. Zipoli: *Preludio – Elevazione – Offertorio – Pastorale – Al postcommunio*  
 G. Gherardeschi: *I suonata da organo*  
 J. Bajamonti: *Dvije jednostavačne sonate*  
 C. Seixas: *Toccata*  
 B. Majer: *Moderato pastorale*  
 G. Valerij: *Sonata per organo*  
 F. Pintarić: *Dudaš – Rondo – Dudaš*  
 A. Klobučar: *Dvije minijature*  
 H. Rinck: *Solenne – Sortie*

U punoj crkvi i ugodnoj atmosferi Hvalimira Bledšnajder je svojom interpretacijom ukazivala na ljepotu zvučka pojedinih registara i mogućnosti nijansiranja boja i na ovim malim, ali vrijednim orguljama, što su prisutni u zvanici i župljani predvođeni župnikom vlč. Ivanom **Frkonjom** prepoznali i nagradili burnim pljeskom: umjetnicu na orguljama, *Umjetničku radionicu Heferer* i sve one koji su zaslužni da je ovaj vrijedan projekt ostvaren.

Orgulje su opet u svome starom sjaju, kako u zvukovnom tako i u vizualnom pogledu. Stoga možemo zaključiti da je u cjelosti postignuta svrha rekonstrukcije i restauracije ovoga jedinstvenog glazbala iz hrvatske kulturne baštine na području orguljarske umjetnosti.

Na kraju, iskrene čestitke svim župljanima koji nisu krili zadovoljstvo, radost i ponos na orgulje u koje su ugradili i svoja odricanja, znači sebe, te se tako trajno uprisutnili u liturgijskim slavljinama i životu crkve.

Hvalimira Bledšnajder

## SVEČANA KOLAUDACIJA ORGULJA

Nepunih deset godina trebalo je čekati da pneumatske orgulje u bogoslovskoj crkvi sv. *Ćirila i Metoda* u Sarajevu ponovno zasviraju punim kapacitetom. Dok je crkva bila u upotrebi na orguljama se povremeno sviralo, a od proljeća 1992. godine, kada je započeo krvavi rat u Sarajevu i crkva je bila zatvorena, utihnule su i one. I puno prije nego li se dogodio rat u glavnome gradu Bosne i Hercegovine bilo je potrebno na orgulja-ma izvršiti temeljitu obnovu. Zadnja restauracija obavljena je otprilike prije 26 godina. Od tada pa do 2001. godine nisu na njima obavljani ozbiljniji popravci. Tek u jesen ove godine ponovno su temeljito obnovljene. Posao restauracije orgulja povjeren je Miji **Prskalu** iz Zagreba. Stručno i s ljubavlju radio je na njima više od tri mjeseca sve do svečane kolaudacije 21. studenoga 2001. godine, uoči blagdana sv. Cecilije, na kojoj je i osobno prisustvovao.

Svečanost je započela svečanim misnim slavljem kojeg je u odsutnosti vrhbosanskog nadbiskupa i kardinala Vinka Puljića predvodio generalni vikar i kanonik Vrhbosanskog kaptola mons. dr. Mato **Zovkić** i pod njim izrekao prigodnu propovijed. U koncelebraciji je sudjevalo tridesetak svećenika. Unatoč hladnoći okupio se i priličan broj vjernika, gotovo puna crkva.

Za vrijeme svete mise, kao što to i priliči, pjevali su domaći zborovi: *Veliki bogoslovski zbor* i Bogoslovski zbor *Madrigalisti* pod ravnanjem don Nike **Luburića**, te *Katedralni mješoviti zbor Josip Stadler* pod ravnanjem vlč. Marka **Stanušića**. Bogoslovске zborove na orguljama je pratio Mario **Oršolić**, bogoslov pete godine, a katedralni zbor Dario **Vučić**, student *Muzičke akademije* u Sarajevu. Na kraju svete mise sva tri zbora zajedno otpjevala su himan u čast sv. Cecilije, zaštitnice crkvenih glazbenika.